

²²Mindnyájan egyetértettek vele, majd elcsodálóztak azon, hogy a kegyelem ígét hirdeti, és azt kérdezték: „Nemde a József fia ez?” ²³Ő pedig így szólt hozzájuk: „Biztosan azt a közmondást mondjátok rám: Orvos, gyógyítsd meg magadat! Amiről hallottuk, hogy megtörtént Kapernaumban, tedd meg itt is, a saját hazádban.” ²⁴Majd így folytatta: „Bizony, mondom néktek, hogy egyetlen próféta sem kedves a maga hazájában. ²⁵Igazán mondom néktek, hogy sok özvegyasszony élt Izráelben Illés napjaiban, amikor bezárult az ég három esztendőre és hat hónapra, úgyszólván nagy éhínség lett azon az egész vidéken, ²⁶de egyikükhöz sem küldetett Illés, csak a Szidónhoz tartozó Sareptába egy özvegyasszonyhoz. ²⁷Sok leprás volt Izráelben Elizeus próféta idejében, de egyikük sem tisztult meg, csak a szír Naamán.” ²⁸Amikor ezt hallották, a zsinagógában mindenki megtelt haraggal, ²⁹felkeltek, kiűzték őt a városból, és elvitték annak a hegynek a szakadékáig, amelyen városuk épült, hogy letaszítsák; ³⁰de Jézus átment köztük, és eltávozott.

Kedves Testvéreim!

Prekonceptió. Előítélet. Előzetes vélemény, Tájékozódás, vizsgálat nélkül, előre kialakított álláspont. Jellemző ránk, onnantól kezdve, hogy egy eseményre, pl. egy nyaralásra készülünk. Elképzeljük milyen lesz. Minden részletét megtervezzük. Aztán megérkezünk a nyaralóhelyre, és elég nehezen tudunk mit kezdeni a helyzettel, mert nem az van, amire számítottunk, amire előre készültünk.

De sokszor alakítunk ki előzetes véleményt emberekről is. Még nem beszéltünk velük egy szót sem, de az öltözködésük, a mozgásuk, az arcuk emlékeztet valakire, és ez alapján elképzeljük, hogy milyenek. Aztán néhány mondat után kiderül, hogy tévedtünk. Máskor hallunk valakiről valamit, és az alapján ítéljük meg őt, már előzetesen.

Megfigyeltem a gyerekeimen, hogy egészen kis korban is meg-megjelenik ez a fajta viselkedés. Egy kisgyerek egy baba sem feltétlenül fogad el valakit, lehet, hogy egy idegennel közvetlenebb, mint adott esetben egy családtaggal. Mindenesetre azért a gyerekekben sokkal kevesebb az előítélet, mint a más sokat tapasztalt felnőttekben.

És, ha már a gyerekeknél tartunk: mielőtt megszülettek volna a gyerekeim elképzeltem milyenek lesznek majd. Nyilván az elsőnél volt ez a legnehezebb. De láttunk a környezetünkben kis gyermekes családokat, meséltek nekünk történeteket, olvastunk a gyerekekről. Aztán eljött a nagy nap, persze nem úgy, ahogyan mi azt vártuk. És megszületett Dani, aki nem olyan lett, mint amilyennek én pl. elképzeltem. Nem rosszabb, vagy jobb, egyszerűen egészen más. Nem az elképzelések szerinti, hanem egy elképzelhetetlenül új változást hozott az életünkbe. És nem volt ez másképp második és harmadik gyermekünk születésénél sem, pedig már volt tapasztalatunk. Egészen más. – A 20. század egyik legnagyobb hatású teológusa Karl Barth mondta ezt Istenről: totaliter aliter -azaz egészen más.

Prekonceptiónk, előzetes elképzelésünk Istennel szemben is jócskán van. Elképzeljük, hogy milyenek kellene lennie. Mi milyenek szeretnénk látni, és azt várjuk, hogy olyan legyen. Az „Isten azért van, hogy segítsen, amikor szükségem van rá.” – talán az egyik legjellemzőbb gondolat Vele kapcsolatban. De ugyanígy téves az az előfeltételezés, hogy Isten egy ítéletvégrehajtó, aki csak kér és követel, akinek az sem elég, ha az ember betartja a tízparancsolatot. Aztán van a másik véglet, amikor Isten a végtelen szeretet, akinek nem fér bele az, hogy egyeseket a kárhozatba taszítson.

Istenről mindenkinek van egy prekonceptiója. De vajon kíváncsiak vagyunk-e rá? Arra, hogy ő valójában milyen? Szeretnénk-e megismerni?

Mai igénk egy egészen érdekes szituációt állít elénk. Jézus otthon Názáretben van. Ahol a gyerekkorát töltötte, ahol Mária és József mellett: *gyarapodott bölcsességben, testben, Isten és emberek előtt való kedvességben.* (Lk2,52) Názáretben, ahol ismerték a szüleit, legalábbis ahogyan ők tudták, hiszen amikor a zsinagógában felolvasott ezt kérdezték: *Nemde a József fia ez?* És talán éppen itt érhető tetten a prekonceptió. Mert ő így hallgatják Jézust, mint a József és Mária fiát. Mert őket talán jobban ismerték, róluk többet tudtak. Jézus „csak” egy gyerek. Hiába 30 éves, de gyerek, József fia.

Amikor már lelkészként elmentem szülővárosomba prédikálni, akkor tudom, hogy sokan úgy ültek ott a templomban, hogy én Kati és Józsi fia vagyok, ami igaz, de én nem Kati és Józsi nevében szóltam ott a pápai szószéken, hanem Isten ígéjének üzenetét igyekeztem tolmácsolni. De főleg egy kisvárosban mindig úgy azonosítanak be valakit, hogy „tudod Kati és Józsi fia”.

Ugyanakkor Jézussal kapcsolatban azért volt más prekonceptió is. Mert már hallottak róla a saját jogán, hiszen Kapernaumból érkeztek a hírek: a názáreti Jézus gyógyít. A zsinagógában összegyűlt emberek amikor Jézus olvasásra emelkedett, merthogy ehhez minden zsidó felnőtt férfinak joga volt, akkor ezzel a várakozással lehettek, hogy talán most itt is történik valami. Talán majd itt is bemutatja a tudományát, és

akkor majd döntünk felőle, hogy ő kicsoda. És Jézus felolvasson Ézsaiástól: „Az Úrnak Lelke van énrajtam, mert felkent engem, hogy evangéliumot hirdessek a szegényeknek; azért küldött el, hogy a szabadulást hirdessek a foglyoknak, és a vakoknak szemük megnyílását; hogy szabadon bocsássam a megkínzottakat,¹⁹ és hirdessek az Úr kedves esztendejét.”

Ő választotta ezt a szakaszt. És akkor, amikor a végén csak ennyit mond: ma teljesedett be az írás. Erre²² *Mindnyájan egyetértettek velem, majd elcsodálóztak azon, hogy a kegyelem ígét hirdeti...*

Valami történt. Jézus akiről azt hallották, hogy gyógyító lett, egy olyan részt választott a felolvasáskor, ami a gyógyításról szól. Talán itt is bemutatja a tudományát. Sőt már egyenesen követelték volna tőle, de mielőtt ezt hangosan megfogalmazná Jézus így szólt hozzájuk: „Biztosan azt a közmondást mondjátok rám: Orvos, gyógyítsd meg magadat! Amiről hallottuk, hogy megtörtént Kapernaumban, tedd meg itt is, a saját hazádban.”

Jézus beléjük lát, a fejükből olvas, és ez bizony nem tetszik. Addig, amíg csak általánosságokat puffogat, rendben van, de azért ez már sok, mert ez már személyes érintettség. Itt már rólam van szó, az én gondolataimról, amit kihangosít.

Jézus pedig nem áll le, folytatja, és két Ószövetségi prófétát hoz fel példának, akik a saját hazájukban, saját népük közt egy csodat sem tettek.

És a názáreti zsinagógában Jézust hallgató tömeg jól tudta ezt, és hogy mit jelentenek Jézus szavai. Nem fog csodat tenni, nem gyógyít meg senkit, nem mutatja meg, hogy kicsoda. A következmény: elviszik, hogy megkövezzék. Miért? Mert ha nekünk nem, akkor másnak se. Mert ha nem a mi elképzeléseink szerint, akkor sehogy. Mert nem viselkedhet így. Jézus pedig szépen elsétál a helyszínről. Mert megteheti. Mert ő nem az, akire számítottak. Nem az, akit akartak látni, hanem ő egészen más. Ő nem egy csodatévő, gyógyító. Ő az Isten fia, és nem József fia. De ezt, ott Názáretben nem látták volna meg akkor sem, ha mindenkit meggyógyít, és a levegőben lebegve, angyali formában hirdette volna az ígét. Nem, mert a szívük ajtaja zárva volt. Mert az előfeltevéseik bűvkörében éltek. Mert azt gondolták tudják ki Jézus.

Ennek a mai vasárnapnak a témája ez: meg ne vessétek azt, aki szól.

Milyen prekonceptiókkal, előzetes várakozásokkal ültél ma be az istentiszteletre? Milyen elképzeléseid vannak Istenről? Ismered-e őt? Ezek a kérdések most szándékosan provokatívak. Mert mindegyik egy hamis istenképet hoz elénk. Mert Isten nem a várakozásokat teljesítő, nem a mi elképzelésünk szerinti, és nem kiismerhető. Mert ő totaliter aliter – azaz egészen más.

Sokszor mi is indulnánk és indulunk megkövezni: miért nem tetted ezt és ezt, miért nem gyógyítottad meg, miért nem segítettél, miért nem voltál ott, amikor szükségem volt rád...?!

Jézus ma is szól. És szava életet jelent, szava segítséget és eligazítást jelent, de nem feltétlen úgy, ahogyan mi azt előzetesen elképzeltük.

Amikor valakiről hallok valamit, akkor, ha lehetséges elbeszélgetek vele, nem arról, amit hallottam. Szeretném megismerni, olyannak amilyennek ő mutatja magát az én számomra. Ezekben néha beigazolódnak az előzetes feltevések, de az esetek többségében más véleményre kerülök. Nem olyan, nem is rosszabb, vagy jobb, hanem egészen más.

Tölts minél több időt Istennel, az ő ígétét olvasva, hallgatva és mer elengedni a prekonceptiódat, mert, ha ezt tesszed, akkor Isten megmutatja neked magát.